

PROTOKOL O INTEGRACIJI/REINTEGRACIJI ŽRTAVA TRGOVANJA LJUDIMA

Sustav suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj temelji se na poštivanju temeljnih ljudskih prava žrtava trgovanja ljudima i osiguravanju pomoći i zaštite kroz siguran smještaj, psihosocijalnu, zdravstvenu, pravnu pomoć i pravo na siguran povratak u zemlju porijekla.

Naročitu pozornost nacionalni sustav suzbijanja trgovanja ljudima posvećuje području socijalne i ekonomske integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima u društvo, kao jednom od glavnih preduvjeta za njihov uspješan oporavak i osnaživanje.

U području integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima nadležni su: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi za ostvarivanje prava iz zdravstvene zaštite te sustava socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa te Hrvatski zavod za zapošljavanje za poticanje zapošljavanja žrtava trgovanja ljudima i organizacije civilnog društva koje izrađuju individualni program pomoći žrtvama.

Svrha ovog Protokola je određivanje načina postupanja i nositelja obveza prilikom integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima u društvo.

Postupak integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima

Članak 1.

U postupak integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima (u daljnjem tekstu: žrtve) uključeni su: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatski zavod za zapošljavanje i organizacije civilnog društva.

U postupku integracije/reintegracije:

- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nadležno je za zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje te ostvarivanje prava iz socijalne skrbi;
- Hrvatski zavod za zapošljavanje nadležan je za posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje i obrazovanje prema potrebama tržišta rada;
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nadležno je za uključivanje žrtava u programe obrazovanja na svim razinama.

Zdravstvena zaštita

Članak 2.

Žrtvi pripada pravo na zdravstvenu zaštitu.

Zdravstvena zaštita obuhvaća pravo na usluge iz primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarne zaštite, bolničke zaštite, pravo na korištenje lijekova koji su utvrđeni osnovnom i dopunskom listom lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjestke, pravo na ortopedsku i druga pomagala.

Žrtva pod uvjetima utvrđenim Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju ima pravo na zdravstvenu zaštitu u inozemstvu.

Zdravstveno osiguranje

Članak 3.

Postupak za ostvarivanje prava na obvezno zdravstveno osiguranje ostvaruje se prijavom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

Prijava se može podnijeti i Uredu državne uprave nadležnom za poslove socijalne skrbi ako se pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ne može ostvariti po drugoj osnovi (sukladno čl. 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju).

Socijalna skrb

Članak 4.

Žrtva može ostvariti prava iz socijalne skrbi propisana Zakonom o socijalnoj skrbi.

Za odlučivanje o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi mjesno je nadležan centar za socijalnu skrb osnovan na području na kojem žrtva ima prebivalište odnosno boravište, u skladu s odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.

Članak 5.

Centar za socijalnu skrb pruža usluge savjetovanja žrtvi usmjerene prevladavanju teškoća te uključivanju u društvo.

Poslove savjetovanja žrtve provodi nadležna stručna osoba u centru za socijalnu skrb.

Usluga savjetovanja obuhvaća pomoć kod pronalaženja posla, rješavanja problema stanovanja te stvaranja uvjeta za razvoj osobnih mogućnosti i odgovornog odnosa prema sebi i društvu.

Žrtva ima pravo na novčanu naknadu u skladu s uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi.

Obrazovanje

Članak 6.

Žrtvi će se sukladno zakonskim pretpostavkama omogućiti integriranje/reintegriranje u sustav redovitog osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Ako su žrtve hrvatski državljani stariji od 15 godina bez osnovnog obrazovanja, omogućit će im se završavanje istog putem projekta "Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti – Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003 – 2012."

Žrtvi stranom državljaninu/ki omogućit će se uključivanje redovito srednjoškolsko obrazovanje na temelju Odluke o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Pristup tržištu rada

Članak 7.

Žrtvi će se prijavom u evidenciju nezaposlenih Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu HZZ) osigurati pravo na informacije i stručnu pomoć sukladno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Članak 8.

Obveza HZZ-a je pružiti žrtvi informacije o stanju na lokalnom tržištu rada, uključiti je u radionice za nezaposlene s ciljem povećanja kompetentnosti, motivacije i vještina aktivnog traženja posla i pomoći u izradi Profesionalnog plana traženja posla.

Profesionalnim planom traženja posla definiraju se poslovi koje žrtva može obavljati prema utvrđenim stručnim, radnim i osobnim mogućnostima uz popis aktivnosti koje će provoditi u cilju zapošljavanja.

Obveza je savjetodavca za zapošljavanje informirati žrtvu o oglašenom slobodnom radnom mjestu koje joj, prema kvalifikacijskim i stručnim uvjetima te njezinom prethodnom radnom iskustvu, odgovara.

Također, savjetodavac za zapošljavanje ima obvezu pomoći žrtvi pri uspostavljanju kontakta sa potencijalnim poslodavcem.

Članak 9.

Kroz postojeće programe aktivne politike zapošljavanja koje provodi HZZ žrtvi se omogućava uključivanje u programe financiranja obrazovanja ili sufinanciranja zapošljavanja, a prema mjerama koje se odnose na osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada.

Žrtvi koju uputi na obrazovanje, HZZ je u obavezi platiti izvođaču programa troškove obrazovanja, osigurati pravo na novčanu potporu i troškove prijevoza za vrijeme obrazovanja.

Članak 10.

Definirane aktivnosti, prava i obveze iz članaka 7., 8. i 9. ovoga Protokola primjenjuju se na žrtve koje su hrvatski državljani/ke.

Odredbe ovog Protokola odnose se i na žrtve strane državljanke/ke i to azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom, odnosno privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj.

Članak 11.

U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu, zdravstveno osiguranje, obrazovanje i pristup tržištu rada, žrtvi savjetodavno pomaže nadležni centar za socijalnu skrb u suradnji sa organizacijom civilnog društva koja se skrbi o žrtvi.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Sva tijela koja sudjeluju u integraciji/reintegraciji žrtava dužna su postupati u skladu s odredbama ovog Protokola.

Članak 13.

Sudionici ovog Protokola obavezni su obavijestiti sva tijela i ustanove iz svog djelokruga o donošenju ovog Protokola te poduzeti mjere radi njegove dosljedne primjene.

Članak 14.

Protokol će stupiti na snagu s danom 01. siječnja 2012. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE DONOSI I OSNOVA DONOŠENJA PROTOKOLA

Svrha Protokola o integraciji/reintegraciji (u daljnjem tekstu: Protokol) je osigurati djelotvoran način integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima u društvo (u daljnjem tekstu: žrtava) te odrediti način postupanja i nositelje obveza prilikom integracije/reintegracije žrtava.

Ovaj Protokol o postupanju nadležnih tijela prilikom integracije/reintegracije žrtava *temelji se na* obvezama koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz potpisivanja međunarodnih dokumenata na ovom području, a naročito Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, a sadrži:

- obveze nadležnih tijela koji sudjeluju u postupku integracije/reintegracije žrtava
- prava žrtava unutar postupka integracije/reintegracije

Suzbijanjem trgovanja ljudima kao globalnim problemom suvremenog svijeta Vlada Republike Hrvatske bavi se sustavno i sveobuhvatno. U svrhu suzbijanja trgovanja ljudima Vlada Republike Hrvatske je donijela Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine, gdje je posebna pozornost posvećena području integracije žrtava trgovanja ljudima i njihovom osnaživanju.

Iako sustav suzbijanja trgovanja ljudima uspostavljen u Republici Hrvatskoj odgovara standardima najrazvijenijih europskih zemalja, u cilju učinkovitog odgovora na sve potrebe žrtava trgovanja ljudima vrlo je važna nadogradnja uspostavljenog sustava. Upravo u tu svrhu izrađen je Nacrt Protokola o integraciji/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima.

U izradi navedenog Protokola sudjelovala je radna skupina sastavljena od predstavnika nadležnih resornih tijela i to: Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ureda za ljudska prava, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog Crvenog križa te mreže nevladinih organizacija PETRA.

Naročito ističemo da izrada i usvajanje Protokola o integraciji/reintegraciji predstavlja ispunjavanje zadane provedbene mjere unutar Programa Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2011. godinu. Navedena mjera vezana je uz poglavlje 24 „Pravda, sloboda i sigurnost“ unutar borbe protiv organiziranog kriminala.

Sukladno prednje iznesenom, predlažemo donošenje Protokola o integraciji žrtava trgovanja ljudima u predloženom tekstu.

II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

Uz članak 1.

Članak 1. utvrđuje nadležna tijela koja su uključena u postupak integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima. Propisano je da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nadležno za zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje te ostvarivanje prava iz socijalne skrbi za žrtve; Hrvatski zavod za zapošljavanje nadležan je za posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje i obrazovanje prema potrebama tržišta rada dok je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nadležno za uključivanje žrtava u programe obrazovanja na svim razinama.

Uz članke 2.-3.

Članak 2. propisuje ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Zdravstvena zaštita koja pripada žrtvama obuhvaća pravo na usluge iz primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarne zaštite, bolničke zaštite, pravo na korištenje lijekova koji su utvrđeni osnovnom i dopunskom listom lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjestke, pravo na ortopedska i druga pomagala.

Članak 3. određuje postupak ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje. Zdravstveno osiguranje ostvaruje se prijavom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje ili Uredu državne uprave nadležnom za poslove socijalne skrbi, sukladno čl. 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Uz članke 4.-5.

Članak 4. propisuje da žrtva ima pravo na ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi. Centar za socijalnu skrb odlučuje o ostvarivanju prednje navedenih prava, prema mjesnoj nadležnosti prebivališta odnosno boravišta žrtve.

Članak 5. propisuje obveze Centra za socijalnu skrb pri integraciji/reintegraciji žrtava. Stručna osoba unutar Centra za socijalnu skrb pružiti će žrtvi savjetodavnu pomoć pri pronalaženju posla, rješavanju problema stanovanja te stvaranju uvjeta za razvoj osobnih mogućnosti i odgovornog odnosa prema sebi i društvu. Također, određuje se da žrtva ima pravo na novčanu naknadu u skladu s uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi.

Uz članak 6.

Članak 6. određuje da će se žrtvama hrvatskim i stranim državljanima/kama osigurati integriranje/reintegriranje u sustav osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Za hrvatske državljanke isto će se postići putem projekta “Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti – Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003 – 2012.” Stranim državljanima/kama omogućit će se uključivanje redovito srednjoškolsko obrazovanje na temelju Odluke o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Uz članke 7.-10.

Članak 7. osigurava pristup tržištu rada za žrtve na način da se osigurava pravo na informacije i stručnu pomoć prijavom na Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Članak 8. propisuje obveze Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Obveza je Zavoda pružiti žrtvi informacije o stanju na lokalnom tržištu rada, uključiti je u radionice za nezaposlene s ciljem povećanja kompetentnosti, motivacije i vještina aktivnog traženja posla i pomoći u izradi Profesionalnog plana traženja posla. Propisuje se da profesionalni plan traženja posla obuhvaća poslove koje žrtva može obavljati prema utvrđenim stručnim, radnim i osobnim mogućnostima uz popis aktivnosti koje će provoditi u cilju zapošljavanja. Navodi se da savjetodavac za zapošljavanje ima obvezu pomoći žrtvi pri uspostavljanju kontakta sa potencijalnim poslodavcem te ju informirati žrtvu o oglašenom slobodnom radnom mjestu koje joj, prema kvalifikacijskim i stručnim uvjetima te njezinom prethodnom radnom iskustvu, odgovara.

Članak 9. navodi da Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi programe aktivne politike zapošljavanja, koji žrtvi omogućavaju uključivanje u programe financiranja obrazovanja ili sufinanciranja zapošljavanja, a prema mjerama koje se odnose na osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada. Vezano uz financiranje, propisuje se obveza Hrvatskog zavoda za zapošljavanje da žrtvi koju uputi na obrazovanje plati troškove obrazovanja te osigura pravo na novčanu potporu i troškove prijevoza za vrijeme obrazovanja.

Članak 10. definira da se aktivnost vezane uz zapošljavanje odnose na žrtve koje su hrvatski državljani kao i na azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 11.

Članak 11. određuje da žrtvi u ostavri vanju njenih prava na zdravstvenu zaštitu, zdravstveno osiguranje, obrazovanje i pristup tržištu rada pomaže nadležni centar za socijalnu skrb te organizacija civilnog društva koja se skrbi o žrtvi.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE PROTOKOLA

Financijska sredstva potrebna za provođenje ovog Protokola osigurati će se na stavkama unutar Državnog proračuna nadležnih institucija.